

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת מקץ / חנוכה

הגיליון השבועי לכל יהודי 886

א' בטבת התשס"ד
(26.12.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד – המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב



כשמדליקים אור – החושך נעלם

הדרך להגיע ללבו של יהודי ולהראות לו את אור התורה היא על-ידי אור. אין צורך להילחם בחושך. מדליקים נר קטן, ומיד החושך מתפזר ומתפוגג.

צריך להילחם נגד החושך. מדליקים נר קטן, ומיד החושך מתפזר ומתפוגג.

חנוכה הוא חג של ניצחון, ניצחון אדיר. זה ניצחונה של היהדות על התרבות היוונית-הלניסטית; ניצחונם של היהודים המעטים והחלשים על היוונים הרבים והחזקים; ניצחונם של נאמני התורה על המתיוונים. אך ארגא מהו הדבר שמסמל את הניצחון המופלא הזה – לא חרב, לא חנית, לא מקל, אלא דווקא נר – להבה קטנה ומאירה.

יש בחג החנוכה מסר מופלא על כוחו האמיתי של עם-ישראל. יש בו לקח לדורות, כיצד צריך להתנהג במצבים דומים. צריך רק להטות אוזן למה שמלחשות השלהבות הקטנות של נרות החנוכה.

כאז כן עתה

יש זהות מעניינת בין התקופה שלנו לתקופת מלחמת החשמונאים. כאז כן עתה מתמודדת היהדות מול תרבות כלל-עולמית, ממושכת את בני-הנוער והצעירים. כאז כן עתה ניצב מול העם היהודי הפיתוי, להשליך אחר גווי את הדברים המבדילים אותו מן העמים האחרים, ולהתערות במשפחת העמים – עם ככל העמים. בימים ההם הייתה זו התרבות ההלניסטית, וכיום זו התרבות המערבית, גלי האופנה והרוח המנשבת בעולם.

השאלה היא – כיצד מתמודדים? איך מסבירים לעם, שההיטמעות בתוך התרבות המערבית משמעותה בעצם התאבדות קולקטיבית, ביטול ייחודו כעם יהודי? איך משכנעים צעיר יהודי, שהזוהר של התקשורת והאופנה הוא אשליה וזיוף, דבר ריק וחולף, שאין מאחוריו שום תוכן ממש? איך מוצאים את שביל-הזהב, שמאפשר לנצל את כל ההישגים הטכנולוגיים של העולם המודרני, בלי להיות מושפעים מהתכנים השליליים שעולם זה מקרין סביבו?

התשובה היא – נר, אור. לא-דווקא מלחמה ברע, לא-דווקא הדגשת השלילה, לא-דווקא גערות ומחאות. הדרך להגיע ללבו של יהודי ולהראות לו את אור התורה היא על-ידי אור. זו סגולה מיוחדת שנתן הקב"ה באור, שאין הוא

כל אחד יכול להאיר

אמנם לפעמים צריך להילחם. גם החשמונאים קמו ונלחמו נגד היוונים והמתיוונים. אבל זה מצב זמני, תגובה מיידית על אירועים ועל מצבים מסויימים. הדרך הכללית, השיטה והקו, באים לידי ביטוי בסמל שהשאירו החשמונאים לדורי-דורות – הדלקת נרות, הפצת אור.

רבים מבני העם היהודי בימינו חיים באפלה, מבחינה יהודית. הם נוהים אחר הגל העולמי לא משום שהם מעדיפים אותו מן היהדות, אלא משום שזה הדבר האחד והיחיד שהם מכירים. מעולם לא טעמו את טעמה של היהדות ולא למדו להכיר את האור הגדול הטמון בה. חובתנו להאיר לפניהם את היהדות. להפנות זרקור אל מכמניה, הטובלים מבחינתם בחשכה. אז יתברר שאין צורך כלל להילחם, לגעור ולגנות. האור עצמו יעשה את המלאכה.

ועוד יתרון לאור – גם ילד קטן יכול להעלות אור. כדי להילחם צריך להיות גיבור-מלחמה, אבל להדליק אור – כל אחד יכול. לא כל אחד יודע להתפלמס ולהתווכח, אבל כל אחד מסוגל להאיר באור היהדות. חובתו של כל יהודי שזכה לאור התורה, לפתוח צוהר גם לרעהו. כל אחד ואחד יכול לסייע בביעור הבערות, אם יבאר מושגים יהודיים לסובבים אותו, ישמיע לפניהם רעיון מפרשת-השבוע וכדומה. כך מדליקים אור ומגרשים את החושך.

ימי החנוכה הם סמל ומופת לפעילות הנדרשת מאיתנו כל ימות השנה. כשם שבחנוכה אנו מעמידים חנוכיות "על פתח ביתו מבחוץ" ומאירים את העולם שסביבנו באור התורה, כך בחיי היום-יום צריך כל יהודי להשתדל להפיץ בסביבתו יותר אור, יותר שמחה, יותר אמונה ויותר תורה. וכשיהיה אור – ממילא לא יהיה חושך.

יש חדש



חנוכה סובב עולם

פעילות החנוכה של שליחי חב"ד בעולם זוכה להדים תקשורתיים בין-לאומיים. מרבית העיתונים הגדולים וערוצי התקשורת המרכזיים הציגו תמונות מהדלקת חנוכיות הענק ברחבי העולם. לפרסום רב זכה הצילום של מושל קליפורניה ארנולד שוורצנגר, משתתף בהדלקת נר ראשון של חנוכה בסקרמנטו, בירת קליפורניה, עם שליחי חב"ד.

האור מעודד

ובארץ נערך בהצלחה המבצע המיוחד של צעירי-חב"ד בססמה "האור ינצח". ביום ראשון השבוע הודלק ביותר ממאה ערים ברחבי הארץ הנר השלישי של חנוכה על-ידי נפגעי הטרור. רבים מהם ציינו את העידוד שפעילות זו מפעילה להם, ובעיקר את התחושה שעם-ישראל לא שכח אותם ואת סבלם.

מונה 4

שיתוף-פעולה בין ענקית המזון אוסם ובין המוזיקה החסידיית הוליד מבצע היוחד שבו אפשר להשיג את הלהיט החדש בעולם המוזיקה החסידי – מונה 4 – במחיר זול ביותר, עם קניית שישה מוצרים של החברה. בתקליטור החדש, של המעבד והמנצח משה (מונה) רוזנבלום, השיר 'מורייה', בביצועו של אברהם פריד, ועוד שירים יפהיים.

זמני השבוע

יחולות ת"א חיפה בארבע אילת ניר-רוק
כניסת השבת 4:03 4:17 4:06 4:21 4:22 4:13
צאת השבת 5:19 5:20 5:18 5:22 5:26 5:16
פקס: 03-9606169
אינטרנט: www.chabad.org.il
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
נא לשמור על קדושת הגיליון

הטבע והנס משמשים בו-בזמן

הארון לא היה קיים. כך גם נרות החנוכה – הם בערו בעירה טבעית, ועם זה לא הייתה בשמן תכונת הכיליון.

נס בעבודת ה'

הנס הזה שיקף את המצב המיוחד שבו היה עם-ישראל שרוי. בזמנים מסודרים אפשר להסתפק בעבודת-ה' מסודרת, 'טבעית', ואין הכרח להזדקק ל'נס' – להתעלות מעד גדרי הטבע, במסירות-נפש שלמעלה מטעם ודעת (אלא בתחילת היום, בעת קריאת-שמע, שאז האדם מוסר את נפשו לקב"ה). אולם כאשר החשכה הרוחנית שהביאה מלכות יוון איימה להשתלט על עם-ישראל, נדרשו החשמונאים למסירות-נפש, שהיא בבחינת 'נס'.

ובזה גופו הייתה מסירות-הנפש שלהם משולבת בכל פרט ובכל רגע מהעבודה, וגם הפעילות ה'טבעית' שלהם הייתה בבחינת 'נס'. מסירות-נפש זו הביאה את הנס הגדול של חנוכה – אש טבעית וניסית בעת ובעונה אחת.

(לקוטי שיחות כרך טו, עמ' 183)

השמן, והוא דלק דרך נס כל הלילה) מעורר שאלה אחרת – ההלכה היא שצריך למלא את המנורה בשמן, וכאן מזגו לתוכה בכל יום רק שמינית ממידת השמן שנקבעה בהלכה.

על-כן יש להציע הסבר שלישי על מהותו של הנס, בדרך שפותרת את השאלות האמורות, ועל-פיה אירע בנס חנוכה דבר מופלא שלא מצאנו כמותו.

בוערת ואינה שורפת

אכן, הגדרת הנס הייתה: "נתנו כל השמן בנרות... ובבוקר מצאו הנרות מלאים שמן". כשהדליקו את הנרות, הם דלקו בדרך טבעית לגמרי, אלא שהקב"ה חולל נס, שהשמן לא נחסר. לאש הנרות הייתה התכונה של "אש של מעלה" ש"שורפת ואינה אוכלת".

למעשה היה כאן דבר והיפוכו, מסוג הנס שהיה במקדש, ש"מקום הארון אינו מן המידה". מצד אחד, הארון היה בעל מידות גשמיות מוגדרות, שניתנות למדידה, ומצד שני, כשמדדו מימינו ומשמאלו לרוחב הבית, קיבלו את הסיכום המלא של הרוחב, כאילו

בניין הנס של חנוכה, שפך שמן שלא היה בו להדליק אלא יום אחד הדליקו ממנו שמונה ימים, נשאלת השאלה, כיצד בדיוק התרחש הנס. על כך מצאנו כמה דעות:

יש דעה, שהנס בא לידי ביטוי בכמות השמן. כלומר, ביום הראשון מילאו את המנורה שמן, ובסוף היום, במקום שהשמן יתרוקן, נעשה נס ושוב הייתה המנורה מלאה שמן.

דעה שנייה, שהנס היה באיכות השמן: הנס בא לידי ביטוי בהכפלת יכולת הבעירה של השמן – אותה כמות קטנה, שאמורה הייתה להספיק ליום אחד, דלקה בפועל שמונה ימים. כל יום כלתה רק שמינית מכמות השמן.

הסברים מוקשים

שני ההסברים הללו מעוררים שאלות. על-פי ההסבר הראשון (שבמנורה נוצר שמן חדש בדרך נס) נמצא שהדליקו את המנורה בשמן ניסי ולא בשמן זית טבעי. ההסבר השני (שבכל יום מזגו למנורה שמינית מכמות

מן המעייין

נושא השבוע: יוסף הצדיק

אמרת השבוע

ביטול הקנאה

צדיק אחד נפטר והסידיו החליטו למנות אחד מהם לממלא-מקומו. אחד מהם לא השלים עם המינוי, כי היה סבור שהוא ראוי למלא את מקום רבו. בכל-זאת החליט לנסוע אל הרבי החדש ולתהות על קנקנו. בסעודת השבת ביקשו הצדיק לומר דבר-תורה. אמר החסיד:

"התורה מספרת שכאשר באו אחי יוסף עם בנימין וישתו וישכרו עמו. ונשאלת השאלה, לרגל מה שתו עכשיו? אלא הם ידעו שכל פרשת מכירת יוסף באה בגלל קנאתם ביוסף. כל השנים הללו עברו על עצמם לשרש מידה רעה זו. ועכשיו, כשנתן יוסף לבנימין המש מנות ולא הרגישו שום קנאה בו, שמחו ושתו על שהצליחו לעקור מליבם את מידת הקנאה. "אף אני", סיים החסיד, "באתי לכאן ואיני חש שום קנאה. צריך אני לשתות כוס יין".

ואחד כוח וחיוזוק בעבודת ה', אך נתינת כוח זו בלבד אינה מספיקה, וצריך להיות גם "זרעיתם את האדמה" – עבודה של האדם בכוח עצמו. (שיחות-קדוש)

לתפור ולחבר

"בן פורת יוסף" (בראשית מט, כד). "פורת" אותיות תופר. יוסף, שהיה נשמה דאצילות, עניינו 'לתפור' – לחבר ולקשר את עולם האצילות עם העולמות שלמטה ממנו, שיהיה גילוי אור אלוקי למטה כמו למעלה.

(לקוטי תורה)

ביטחון בה' לבדו

יוסף נענש בשנתיים נוספות של מאסר משום שתלה את תקוותו בשר המשקים. ולכאורה מדוע נענש על כך, והלוא גם יעקב אביו עשה כן, שהרי שלח מנחה לעשיו כדי לרצותו? אלא שורשו של יוסף נעלה משורשו של יעקב, ולכן לא היה לו להקיש מהתנהגות אביו על התנהגות-שלו. מצד שורשו הנעלה לא היה צריך לתלות את מבטחו בשר המשקים, ומשום שעשה כן – נענש.

(אור התורה)

יוסף ואחיו

השבטים בחרו להיות רועי צאן – עיסוק קל. הם נמצאים מחוץ לעיר וכל טרדות העולם אינן מבלבלות אותם ואינן מפריעות לביטולם ולדבקותם בקב"ה. אך יוסף הצדיק, אף שהיה טרוד מאוד בענייני העולם הזה, שהרי היה שליט בכל ארץ מצרים, לא הצליחו כל אלה לבלבלו מביטולו ומדבקותו באלוקות.

(תורת חיים)

פעולתו של יוסף

הורדת יוסף למצרים בבחינת גלות קודם בוא יעקב ובניו לשם פעלה שני דברים: האחד, קיצור תקופת הגלות של בני-ישראל במצרים; והשנייה, הקלת השעבוד בתקופה זו עצמה. כל ההקלות האלה באו על-ידי יוסף ולא על-ידי אחד משאר האחים, מפני שמדרגת יוסף עליונה ממדרגת שאר השבטים.

(אור התורה)

כוח ועבודה עצמית

"ויאמר יוסף אל העם... הא לכם זרע וזרעיתם את האדמה" (בראשית מז, כג). "הא לכם זרע" – יוסף הצדיק שבכל דור ודור נותן לכל אחד

הגדוד היהודי

הייתי בין הקצינים היהודים הראשונים שהוסמכו ברוסיה לאחר המהפכה הקומוניסטית. סיימתי בית-ספר לקצינים, ולאחר שהתמניתי לקצין בגדוד חיל-הרגלים המשכתי בשגרת חי, עד שהבולשביקים פירקו את צבא הצאר והקימו את הצבא האדום. הם סבלו ממחסור בקצינים מנוסים וגייסו אותי בלי הרבה שאלות.

נאלצתי להילחם בחזית הפולנית, עד שהרוסים נחלו תבוסה ליד ורשה ונסוגו. כך הגעתי לפינסק. פשטתי את המדים וניסיתי לארגן את חיי כאזרח. אולם נראה כי גורלי היה שונה.

לעיר נכנס הצבא הרוסי הלבן של הגנרל בלכוביץ, אשר שיתף פעולה עם הפולנים של פילסודסקי, בהנהגת המנהיג האנטי-קומוניסטי סבינקוב. הפרעות השתוללו. החיילים בוזו רכוש ואף רצחו כאוות-נפשם.

קצין, לא יכולתי לסבול את ההשתוללות. פניתי אל קבוצת מורים ומורות יהודים בבית-הספר היהודי במקום, והחלטנו לנסות לארגן גדוד יהודי שיגן על הקהילה.

יום אחד עברתי באקראי ברחוב וליד אחד הבתים ראיתי שני חיילים מגדודו של בלכוביץ ובידיהם חרבות שלופות. שאלתי מדוע הם עומדים שם ומי נמצא בתוך הבית. החייל השיב לי כי בלכוביץ וסבינקוב בפינסק.

ביקשתי הודיע לסבינקוב כי אני מבקש לשוחח עמו. עוד בטרם הספקתי לחשוב מה אומר לו, שב החייל והורה לי להיכנס פנימה.

המנהיג הלבן שאל מי אני ומה רצוני. הסברתי לו כי כוונתי לארגן גדוד יהודי וכי אני מעדיף לעשות זאת במסגרת צבאם. סבינקוב נכנס להתיעץ עם הגנרל. כעבור כמה דקות אחדות יצא והודיע לי חגיגת כי הם החליטו לאשר את הקמת הגדוד.

כבר למחרת הופיעו בכל העייתונים שהגיעו מורשה שתי ידיעות ענקיות על אותו עניין. באחת נאמר כי הגנרל בלכוביץ התיר לי להקים גדוד יהודי בצבאו. בידיעה השנייה הזהיר הגנרל כל חייל שייטפס בשוד, ברצח או בכל פעולה אחרת כנגד היהודים, גזר-דינו, על-פי ההזרה, יהיה מוות.

ההתרגשות בקרב היהודים הייתה עצומה. אני-עצמי מונתי כמוציאן לפועל של הפקודות מבחינה צבאית וחוקית. הוסמכתי להמית במקום כל פורע שאתפוס. עברתי עם אנשיי בכפרים ובעיירות שבאזור. בכל מקום

לדעת להאיר

בעולמה של החסידות שמור יחס מיוחד לאור. ידוע שהבעש"ט חיבב מאוד אור. הוא היה אומר: "אור בגימטרייה רז. היודע סודו של כל דבר — מסוגל להאיר את הדבר" (היום יום 1 באלול).

אולי חביבות מיוחדת זו קשורה לעובדה שגם החסידות עצמה נמשלת לאור. אחד ההבדלים בין שיטת החסידות לשיטת המוסר: על-פי שיטת המוסר מנסים לגרש את הרע (המידות הרעות) באמצעות 'מקל' — על-ידי הטפות מוסר והדגשת גנותו של הרע, ואילו החסידות מסלקת את הרע על-ידי הגברת האור, שכן כאשר גוברים האור והחיוב הרע מסתלק מאליו.

לשיטה זו שני יתרונות: (א) קל יותר לסלק את החושך על-ידי אור מבמקל. (ב) על-פי שיטת המוסר משקיעים התעסקות רבה בעניינים שליליים, בעוד על-פי החסידות האדם עוסק רק בעניינים אלוקיים, ועצם ההתעסקות הזאת משפיעה עליו לטובה.

את הפסוק "ראיתי שיש יתרון לחכמה על הסכלות כיתרון האור מן החושך", מסביר רבנו הזקן בספר התניא (פרק יב): "פירוש, כמו שהאור יש לו יתרון ושלטה וממשלה על החושך, שמעט אור גשמי דוחה הרבה מן החושך, שנדחה ממנו מאליו וממילא — כך נדחה ממילא סכלות הרבה של הקליפה וסטרא-אחרא... מפני החכמה שבנפש האלוקית".

אור החסידות

תורת החסידות מכונה אור, גם בשל תכונה נוספת שיש באור — האור אינו מוסיף ואינו משנה מאומה בעצם הדבר, אולם בלעדיו אי-אפשר להשתמש בדבר או ליהנות ממנו, ואילו כשמאיר אור, הכול נראה אחרת. אין שום הבדל בתכולת החדר בין שהוא מואר ובין שהוא חשוך, אולם כאשר בחדר שורר חושך, לא זו בלבד שאי-אפשר ליהנות מהרהיטים שבו, אלא אף אפשר להתקל בהם ולהיפגע. האור, שאינו משנה מאומה בעצם הדברים, מעניק להם את משמעותם ואת תכליתם.

כזאת היא גם תורת החסידות: היא אינה מוסיפה ואינה משנה דבר בעצם התורה ומצוותיה, אולם בעזרתה הכול נראה אחרת. היא מאירה את כל ענייני התורה והמצוות, מסלקת ערפילים של קושיות וספקות ונותנת משמעות עמוקה ופנימית יותר לכל דבר. "כ"ק אדמו"ר הרי"צ התבטא (ספר המאמרים תש"ט עמ' 206): "חסידות היא אור החיים; חיים מאירים. כאשר עולה האור — נעלמים כל השרצים".

תכונה נוספת שיש לאור — האור מושך אליו את מי שחפצים באור. לא צריך לגרור את מבקשי האור, הם באים מאליהם. פתגם חסידי אומר: "אור מושך — האור מושך אליו" (היום-יום יג בטבת).

חושך אי-אפשר להעלות

חסיד אחד ירד עם חברו למרתף הבית, שהיה חשוך ואפלול. עמדו השניים על מקומם דקות אחדות עד שהחלו לראות דבר-מה בחדר. נענה בעל-הבית ואמר לחברו: "כזה הוא טבע האדם, שכאשר הוא בא ממקום שמאיר בו אור חזק למקום חשוך ואפלולי — בדגם הראשון אין הוא רואה דבר, ולאחר מכן אור-העיניים חוזר כבראשונה". "טעות בידך", אמר לו החסיד, "החושך — חושך הוא ולא אור. אלא שכאשר יושבים בחושך ומסתגלים אליו, מתחילים לדמות שחושך זה — אור הוא..."

אחד מחסידי "כ"ק אדמו"ר ה'צמח-צדק' סיפר: פעם אחת אמר ה'צמח-צדק' מאמר חסידות. אני עמדתי אז בין הנר לבין הרבי. פתאום הבחנתי שהצל שלי מחשיך על הרבי. החלטתי לזוז ממקומי כדי שלא להחשיך. ואז עלה רעיון במוחי: אדרבה, מוטב שאשאר כאן, כי כך יעלה ה'צמח-צדק' את הצל שלי... פתאום פנה אליי ה'צמח-צדק' ואמר: "אור אפשר להעלות, חושך אי-אפשר להעלות" (ספר השיחות תרצ"ו עמ' 4).

ששדדו מיהודי פרה, חזרתתי לו שתיים שלקחתי בחזרה מהפורעים. באחת העיירות, טרוב שמה, נכנסתי לביתו של השוחט. כשראה אותי התחלחל, שכן הופעתיה הייתה זהה לזו של מפקדי שאר הגדודים. מיד התחלתי לדבר עמו יידיש והמסכן כמעט התעלף. בשום אופן לא האמין

כי יהודי אני. רק למחרת בבוקר, כשהלכתי עמו לבית-הכנסת והוא ראה שאני אף יודע לקרוא בתורה, האמין ויחסו אליי השתנה. למחרת באו אליי רב העיירה ונכבדיה וסיפרו לי כי בערב עומד להתקיים משפט צבאי כנגד שלושה יהודים שהואשמו בתמיכה בקומוניסטים.

למעשה אלה היו שלושה בעלי משפחות, ששיתפו פעולה עם הבולשביקים כדי להתפרנס מכך.

הבטחתי לרב כי אגש לבית-המשפט ואנסה להציל את השלושה. בית-הדין קבע את מושבו לשעת אחר-הצהריים. קדם לכך משפט שהתנהל כנגד שלושה פורעים שרצחו יהודי ושדדו את רכושו. שלושת אלה נידונו למוות.

פניתי אל נשיא בית-הדין וביקשתי לאפשר לי להסביר את עמדתם של הנאשמים, אולם הוא טען כי בדיקת לשם כך יש להם עורך-דין. ראיתי כי אין בידי לסייע וחזרתי למשרדי, ממתין לראות איך ייפול דבר.

כעבור שעות אחדות שבו והופיעו אצלי רב העיירה ונכבדיה והודיעו לי כי השלושה נידונו למיתה. הם התחננו לפניי כי אעשה עוד מאמץ להצילם. השעה הייתה שעת לילה מאוחרת. ניגשתי אל ביתו של בלכוביץ, שכמפקד עליון היה עליו לאשר כל גזר-דין לפני ביצועו.

עוזרו האישי הודיע לי כי הוא ישן. השארתי לבלכוביץ פתק כתוב וביקשתי מעוזרו להראותו לו קודם שיאשר את גזר-דינם של היהודים. הוספתי ואמרתי לעוזר כי אם יחון אותם, אני-עצמי אהיה אחראי שהשלושה יהיו נאמנים למשטר.

למחרת בבוקר שוב בא אליי הרב והודיע לי כי שלושת הפורעים ושלושת היהודים מובלים עתה לבית-הקברות, כדי להוציאם להורג. הרב היה נסער ונגרש. אמרתי לו כי אם הוא בוטח בקב"ה, ישב במשרדי עד אשר יראה בישועתם.

השישה הובלו לבית-הקברות, שם כבר נכרו שישה קברים. ראשונים הובלו שלושת הפורעים. הם נורו ונפלו הישר לקבריהם. אחריהם הובאו למקום היהודים.

והנה, ברגע האחרון ממש, ניגש אליהם מפקד כיתת היורים ואמר להם כי אמנם ראוים היו לאותו עונש, אך המפקד היהודי ביקש למענם חנינה ועתה עליהם ללכת אליו ולכפר על עוונם בשירות נאמן.

ישבתי במשרד עם הרב, ופתאום נראתה ברחוב התהלוכה המוזהרת ביותר שראיתי מעודי — שלושת הגידונים למוות ואחריהם כל בני העיירה, עם הילדים, הנשים והזקנים; כולם באו להודות לי על חלקי בהצלתם, ואני זכיתי ב-במקום בשלושה חיילים.

מטרוב המשכתי הלאה ופעלתי לטיהור הסביבה. עם גמר המלחמה בין הפולנים לבולשביקים, חזרתי לוורשה ומשם עליתי לארץ-ישראל.

(סיפורו של ר' חיים גורליק. נפטר בא' בטבת. נשלח על-ידי נכדו, חיים גגיר, קיבוץ רמת-מגשימים)

לשמור את 'חוקי המשחק'

זלץ, שהוגדר על-ידי פרשן שחמט, באחד העיתונים הגדולים, "בעל יכולת טקטית יוצאת-דופן", מלמד את תלמידיו כיצד לבנות מהלך, ומשלב אגב כך גם רעיונות של גדולי ישראל על השחמט. למשל, ש"המלך הוא לב הכול וכל השאר נועדו לשרתו ולשמרו"; וכן: "לכל חייל יש תפקיד שעליו למלא באמונה ומתוך ציות מלא לחוקים שנקבעו לו". הנמשל ברור.

שילוב כוחות עליונים

זלץ נראה ונשמע מרוצה. "מונחים כמו 'בעזרת השם' ואם ירצה השם' נעשו שגורים בפי תלמידי. לפני כל משחק חשוב הם מקפידים להניח תפילין ולנשק את המזוזה". עובדות אלו זכו לפרסום, ובכתבה שהתפרסמה על זלץ, לאחר שקבוצתו זכתה במקום ראשון בארץ, הוסיף הכתב בהומור: "אני קורא לוועדת התחרות להכריע אם שילובם של כוחות עליונים בתחרות שחמט הוא חוקי"...

ויש גם קשר לחנוכה: "חנוכה חרות בליבי כחג מיוחד ביותר, משום שבחג זה (בשנת תשד"מ) השתתפתי לראשונה, לאחר שחזרתי בתשובה, בתחרות ארצית גדולה וזיכיתי באחד המקומות הראשונים. ניצלתי את המעמד להדליק נרות לפני משתתפי התחרות ואף לשאת באזניהם דברי תורה. מאז היה הדבר למסורת שנשתמרה שנים רבות".



זלץ ותלמידיו: "מקומות ששום אדם דתי אינו מגיע אליהם"

מגיע אליהם", אומר זלץ, המדריך קבוצות בוגרים ובני-נוער.

לשרת את המלך

ואמנם, לצד תלמידי מוסדות דתיים וחרדיים, מדריך זלץ גם קבוצות של תלמידים בבתי-ספר קיבוציים, כמו 'חופי הגליל' בקיבוץ אכזיב, 'מעיינות' בקיבוץ כברי וגוונים' בקיבוץ עין-המפרץ. ולא, "לא מפריעים להם הכיפה הגדולה, הזקן או הציציות. להפך, הקשר בינינו חם מאוד", אומר דב. ומה הפלא? קבוצותיו נוחלות הצלחות מרשימות בתחרויות ארציות ולא-פעם אף העפילו לראש הפירמידה.

משחק השחמט, החביב מאז ומקדם על יהודים, זוכה לעדנה בליל 'ניתל', החל סמוך לסוף השנה האזרחית. בערב זה, שבו נהוג להימנע מלימוד תורה עד חצות הלילה (כדי שלא לתת 'ניקה לחיצוניים'), מצטרפים גם בני-התורה ואפילו גדולי-ישראל למשחק המלכים.

אולם אצל דב זלץ מקריית-מוצקין משחק השחמט אינו ממתין על המדף עד ליל 'ניתל', אלא הוא חלק קבוע משגרת חייו ואף מקור של פרנסה. זלץ, בעל תואר אמן פיד"א (הפדרציה הבין-לאומית לשחמט) ואחד מבכירי מדריכי השחמט בישראל, הוא יהודי-שומר תורה ומצוות, חסיד חב"ד, תושב קריית-מוצקין.

חזר לשחמט

דב (49) נולד וגדל בחיפה האדומה, למשפחה שאינה שומרת מצוות. בנעוריו החל ללמוד שחמט מקצועי, ומאז למלך ולמלכה וליתר משרתיהם מקום נכבד בעולמו. התפנית בחייו אירעה לאחר שירותו הצבאי. הוא יצא למסע בעולם שבו חיפש גם משמעות לחיים. חיפש ולא מצא. כששב ארצה פגש חבר-ילדות. כמו הסיפור של יוסף ואחיו, החבר הכירו אך הוא לא הכיר את בן כיתתו לשעבר, שנעשה בעל-תשובה וצימח זקן מפואר. האחרון הציע לו להצטרף אליו לשיעור תורה. זלץ הציץ ונפגע.

"לאחר שהתחלתי לשמור מצוות והקמתי בית בישראל, התנתקתי מן השחמט לכמה שנים, כדי שאוכל להתמסר ללימוד תורה. מאוחר יותר חזרתי אל המשחק כפרנסה וגם ככלי להפצת יהדות. דרך השחמט אני מגיע לקהלים ששום אדם דתי לא היה

המקום יודאיקה שלך
 יודאיקה - כפר חב"ד נקייה
 JUDAICA KPAR CHABAD

לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם
 תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים
 הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות 18:00-10:00 ונשלחות באותו יום
טל' 1-700-704120

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שיירי הנרות

שאלה: מה עושים בשיירי הנרות או השמן שנשארו לאחר הדלקת נרות החנוכה?

תשובה: השמן, הפתילות והנרות, שהודלקו למצוות נר חנוכה, הוקדשו בכך לקיום המצווה, ולכן אין להשתמש בהם שימוש כלשהו. לשיירי הנרות יש מעמד חמור יותר מהדפנות, הסכך והקישוטים של הסוכה, שאף הם אסורים לשימוש בימי החג, אולם הם מותרים לאחר החג, ואילו שיירי הנרות אסורים לעולם, שכן הנרות – שלא כאבזרי הסוכה – הוקדשו לשימוש של כליין, ולכן הוקצו באופן מוחלט לצורך המצווה.

איסור השימוש חל על השמן שנמזג לכוסיות החנוכייה, בשיעור הדרוש לזמן הבעירה המינימלי (חצי שעה), וכן על אותו חלק מהנר שהיה אמור

לדלוך במשך זמן זה (כגון שהנר כבה באמצע הזמן). יש לעשות מדורה ולשרוף את שיירי השמן, הפתילות או הנרות הללו, כיוון ש"הוקצה למצוותו".

מובן שאין כל הגבלה על השימוש בקופסת הנרות וכן בבקבוק השמן.

אפשר להתנות מראש, לפני ההדלקה, שאת השמן או הנר שלא יבערו מעל הזמן המינימלי אין מקצים למצוותו. אך אם בשמן זה מעורבב גם שמן מאתמול, שכבה קודם שבער חצי שעה, כל השמן נאסר.

לעומת זאת, נר-שבת מותר ליהנות משייריו לענייני חול. אבל **בנר בית-הכנסת** אסור להשתמש לענייני חול (להדליק סיגריה, לחפש מטבע פרטי שנפל בחושך וכדומה); ובשייריו מותר להשתמש לצורך מצווה בלבד (ויש מתירים צורכי חול גם בנר עצמו). מקורות: ב"י, שו"ע ואחרונים סימן תרע"ז וסימן קנד ס"י.

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 03-9606120

